

Vergaderjaar 2012–2013

33 480 IXB

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2012 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2012 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 3

De afwijkingsbepaling van de Comptabiliteitswet 2001 hangt samen met de invoering van de nieuwe begrotingspresentatie «Verantwoord Begroten». Over Verantwoord Begroting (VB) is uitgebreid met de Tweede Kamer overleg gevoerd (Kamerstukken II, 2011/12, 31 865, nr. 26 e.a.). Deze afwijking betreft een tijdelijke voorziening, die noodzakelijk is, omdat de departementen met instemming van de Minister van Financiën de begroting 2012 voor een deel al conform Verantwoord Begroten hebben opgesteld. In aansluiting daarop dienen ook de jaarverslagen in overeenstemming met de VB-richtlijnen opgesteld te (kunnen) worden. Op afzienbare termijn wordt een zesde wijziging van de Comptabiliteitswet 2001 bij de Tweede Kamer ingediend, waarmee een structurele aanpassing van de Comptabiliteitswet 2001 aan VB wordt doorgevoerd.

De afwijkingsbepaling is dus relevant voor alle jaarverslagen en niet alleen voor de jaarverslagen waarvoor de Minister van Financiën verantwoordelijk is.

De minister van Financiën,
mede namens
De minister voor Wonen en Rijksdienst,
J.R.V.A. Dijsselbloem

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer

Deze 2^e suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting 2012. De begroting bestaat uit 7 beleidsartikelen en 3 niet- beleidsartikelen. De beleidsartikelen weerspiegelen bijna het gehele werkterrein van het Ministerie van Financiën; het beheer van de staatsschuld en het kasbeleid zijn opgenomen in de begroting van Nationale Schuld (IX-A).

In paragraaf 2.1 is een overzicht opgenomen van de belangrijkste mutaties ($\geq \text{€ } 10 \text{ mln.}$).

Paragraaf 2.2 bevat per beleidsartikel een tabel *budgettaire gevolgen van beleid*.

Na de tabel budgettaire gevolgen van beleid wordt een *toelichting* op de cijfers uit de kolom «mutaties Najaarsnota» gegeven. De mutaties kunnen zowel beleidsmatig als financieel-technisch (bijvoorbeeld overboekingen en ramingsbijstellingen) van aard zijn. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften behoeven de technische mutaties niet te worden toegelicht. Ter vergroting van de informatiewaarde is ervoor gekozen een korte toelichting bij alle programmamutaties op te nemen.

2. Het beleid

2.1. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties

De belangrijkste mutaties ($\geq \text{€ } 10 \text{ mln.}$) zijn in onderstaande tabellen samengevat en worden daarna toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij het betreffende artikel.

Tabel: overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties (x € 1000)

	Uitgaven	Artikel
Stand begroting t/m ISB ESM	12 602 513	
Stand begroting t/m ISB EIB	11 552 095	
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Heffings- en invorderingsrente	- 110 000	1
2) Uitgaven ING back-up faciliteit	318 000	3
3) Schade-uitkering EKV	- 60 000	5
4) BTW-Compensatiefonds	- 418 441	6
5) Apparaatuitgaven Kerndepartement	- 10 435	8
6) Loonbijstelling	- 13 665	10
7) Overige uitgaven (saldo)	5 395	
Stand 2^e suppletoire begroting 2012	11 262 949	

Toelichting

1. De raming is neerwaarts bijgesteld met € 110 mln., als gevolg van de lage rentestanden.
2. Doordat elke dollar die binnenkomt wordt gebruikt om de verplichting onder de IABF versneld af te bouwen, is de raming van de funding fee opwaarts bijgesteld (zie ook toelichting ontvangsten IABF).
3. In 2012 zijn tot op heden minder schades uitgekeerd dan werd verwacht. Op basis van deze ontwikkeling worden de geraamde schade-uitkeringen neerwaarts bijgesteld.

4. Deze mutatie betreft voornamelijk een ramingsbijstelling op grond van voorlopige realisatiecijfers van de Belastingdienst. De verwachting is dat gemeenten en provincies minder zullen declareren.
5. De mutatie bij het apparaat van het kerndepartement wordt voornamelijk verklaard door een technische overheveling van een deel van het materiële budget naar beleidsartikel 1.
6. De mutatie wordt veroorzaakt door het verdelen van de loonbijstelling over de organisatieonderdelen van het ministerie van Financiën. De loonbijstelling was tijdelijk gearpookd op artikel 10.

Tabel: overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties (x € 1000)

	Ontvangsten	Artikel
Stand begroting t/m ISB ESM	129 887 160	
Stand begroting t/m ISB EIB	124 619 271	
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Belastingontvangsten	- 2 586 509	1
2) Heffings- en invorderingsrente	- 120 000	1
3) Ontvangsten boetes en schikkingen	17 000	1
4) Ontvangsten IJsland	290 865	2
5) Dividend staatsdeelnemingen	42 007	3
6) Winstafdracht DNB	- 670 506	3
7) Opbrengst onttrekking vermogenstitels	12 000	3
8) Dividend financiële instellingen	- 368 698	3
9) Aflossing kapitaalversterking ING	- 2 250 000	3
10) Couponbetaling kapitaalversterking ING	- 1 125 000	3
11) Ontvangsten ING back-up faciliteit	318 000	3
12) BTW- Compensatiefonds	- 418 441	6
13) Vervreemding RVOB	- 29 999	7
14) Overige ontvangsten (saldo)	- 1 974	
Stand 2^e suppletoire begroting 2012	117 728 016	

Toelichting

1. Voor een toelichting op de belastingontvangsten wordt verwezen naar de Najaarsnota.
2. De raming is neerwaarts bijgesteld met € 120 mln., als gevolg van de lage rentestanden.
3. De raming van de ontvangsten boetes en schikkingen is verhoogd, op basis van de hogere realisaties.
4. Uit de boedel van de failliete Landsbanki heeft Nederland twee boedeluitkeringen van de vorderingen ontvangen ad € 197,3 mln. en € 93,6 mln.
5. Bij de te ontvangen dividenden van de Staatsdeelnemingen doen zich meevallers voor. Deze meevallers worden voornamelijk veroorzaakt door Tennet en Schiphol.
6. Mede met het oog op de risico's die DNB loopt, is vanuit behoedzaamheidsoverwegingen besloten om vooralsnog geen rekening te houden met de mogelijkheid dat DNB over 2012 een interim-dividend uitkeert. Daarom is de raming in 2012 naar beneden bijgesteld (uitgebreide toelichting bij beleidsartikel 3).
7. Deze mutatie betreft een superdividend uitkering van twee staatsdeelnemingen in afbeheer (Rechterland N.V. en Thales).
8. ABN AMRO geeft aan in 2012 geen interim-dividend uit te zullen uitkeren. ABN AMRO geeft als achterliggende reden dat het gezien de marktomstandigheden, economisch klimaat, eurocrisis, onzekere vooruitzichten en invoering van Basel 3 in 2013 verstandig is om een sterke kapitaalpositie te hebben.
9. De Staat en ING hebben met de Europese Commissie een akkoord bereikt over de herstructureringsmaatregelen die ING moet

uitvoeren en de terugbetaling van de nog uitstaande core tier 1-securities ter waarde van EUR 3 miljard. Deze mutatie betreft de bijstelling van de raming voor het jaar 2012 (uitgebreide toelichting bij beleidsartikel 3).

10. Zie toelichting nummer 9.
11. De opwaartse bijstelling van de portefeuilleontvangsten is het gevolg van enerzijds vervroegde aflossingen op de hypotheek en anderzijds verliezen die lager zijn daar waarmee rekening was gehouden in de raming.
12. De ontvangsten zijn gelijk aan de uitgaven omdat de terugbetaalde btw- bedragen tevens belastinginkomsten zijn. Zie ook toelichting bij de uitgaven.
13. De verkoopopbrengsten onroerende zaken blijven door de slechte economische situatie achter bij de raming. Een deel van de opbrengsten wordt in 2013 gerealiseerd.

2.2 De beleidsartikelen

Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 1 Belastingen Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Het genereren van inkomsten voor de financiering van overheidsbeleid. Solide, eenvoudige en fraudebestendige fiscale wet- en regelgeving is hiervoor de basis. Doeltreffende en doelmatige uitvoering van die wet- en regelgeving zorgen er voor dat burgers en bedrijven bereid zijn hun wettelijke verplichtingen ten aanzien van de Belastingdienst na te komen (compliance).	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	3 544 852	3 309 863	- 101 767	3 208 096
Uitgaven (1) + (2)	3 544 852	3 309 863	- 101 767	3 208 096
(1) Programma-uitgaven	766 244	506 444	- 110 000	396 444
Rente				
Heffings- en invorderingsrente	760 530	500 530	- 110 000	390 530
Rentevergoeding depotstelsel				
Bekostiging				
Proceskosten	3 536	3 536		3 536
Overige programma-uitgaven	2 178	2 378		2 378
(2) Apparaatsuitgaven	2 778 608	2 803 419	8 233	2 811 652
Personele uitgaven	2 026 257	2 052 197	- 2 881	2 049 316
waarvan: Eigen personeel	1 904 682	1 930 592	- 5 181	1 925 411
waarvan: Inhuur externen	121 575	121 605	2 300	123 905
Materiële uitgaven	752 351	751 222	11 114	762 336
waarvan: ICT	165 517	165 517	1 136	166 653
waarvan: Bijdrage SSO's	195 611	195 611	7 343	202 954
Ontvangsten (3) + (4)	118 134 875	111 614 286	- 2 691 509	108 922 777
(3) Programma-ontvangsten	118 124 903	111 594 314	- 2 691 509	108 902 805
Belastingontvangsten	117 065 150	110 784 561	- 2 586 509	108 198 052
Rente				
Heffings- en invorderingsrente	740 000	490 000	- 120 000	370 000
Boetes en schikkingen				
Ontvangsten boetes en schikkingen	132 477	132 477	17 000	149 477
Bekostiging				
Kosten vervolging	187 276	187 276	- 2 000	185 276

Algemene beleidsdoelstelling: Het genereren van inkomsten voor de financiering van overheidsbeleid. Solide, eenvoudige en fraudebestendige fiscale wet- en regelgeving is hiervoor de basis. Doeltreffende en doelmatige uitvoering van die wet- en regelgeving zorgen er voor dat burgers en bedrijven bereid zijn hun wettelijke verplichtingen ten aanzien van de Belastingdienst na te komen (compliance).	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand supplettoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
(4) Apparaatsontvangsten	9 972	19 972		19 972

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Heffings- en invorderingsrente (- € 110,0 mln.)

De raming is neerwaarts bijgesteld met € 110 mln., als gevolg van de lage rentestanden.

Apparaatuitgaven (+ € 8,0 mln.)

De mutatie in de apparaatuitgaven van de Belastingdienst betreft een saldo van ontvangen loon- en prijsbijstelling van circa € 30 mln. enkele technische mutaties en overboekingen voor in totaal circa € 13 mln. en een kasschuif ad € 35 mln.

De kasschuif bedraagt € 35 mln. en is o.a. voor noodzakelijke uitgaven – zoals investeringen in detectiesystemen t.b.v. douanecontroles – die in 2013 in plaats van in 2012 zullen worden gerealiseerd.

Ontvangsten

Belastingontvangsten (- € 2 586,5 mln.)

In de Najaarsnota 2012 zijn de mutaties in de belastingontvangsten toegelicht. De aansluiting met de bedragen in de begrotingstoelichting (beleidsartikel 1, tabel budgettaire gevolgen van beleid) is als volgt:

Aansluittabel art. 1	Stand ontwerpbe-groting (1)	Mutaties 1e supplettoire begroting (2)	Stand 1e supplettoire begroting (3)=(1+2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (4)	Stand 2e supplettoire begroting (5)=(3+4)
Totaal belastingontvangsten	139 639 687	- 6 094 331	133 545 356	- 2 807 147	130 738 209
-/- Afdracht Gemeentefonds	- 18 334 127	- 138 707	- 18 472 834	- 8 847	- 18 481 681
-/- Afdracht Provinciefonds	- 1 116 489	- 68 764	- 1 185 253	- 186 795	- 1 372 048
-/- Afdracht BTW-Compensatiefonds	- 3 123 921	54 645	- 3 069 276	418 441	- 2 650 835
-/- Afdracht BES-fonds		- 33 432	- 33 432	- 2 161	- 35 593
Belastingontvangsten IXB	117 065 150	- 6 280 589	110 784 561	- 2 586 509	108 198 052

Heffings- en invorderingsrente (- € 120,0 mln.)

De raming is neerwaarts bijgesteld met € 120 mln., als gevolg van de lage rentestanden.

Ontvangsten boetes en schikkingen (+ € 17,0 mln.)

De raming is verhoogd, op basis van de hogere realisaties.

Kosten vervolging (– € 2,0 mln.)

De raming is beperkt neerwaarts bijgesteld, op basis van de lagere realisaties.

Artikel 2 Financiële Markten

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 2 Financiële Markten Bedragen x € 1 000

Algemene doelstelling: Randvoorwaarden te creëren die een integer en stabiel systeem bevorderen en er toe bijdragen dat de activiteiten van financiële instellingen gericht zijn op het leveren van betrouwbare dienstverlening aan burgers en bedrijven met acceptabele en transparante risico's, waarbij de kosten van overmatig risicovol gedrag niet worden afgewenteld op de belastingbetaler	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand supplettoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of –) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	64 244	76 962	– 14 930 233	– 14 853 271
waarvan garantieverplichtingen				
Garantieregeling bancaire leningen			– 14 925 379	– 14 925 379
Uitgaven	64 244	76 962	– 4 854	72 108
Subsidies	1 594	1 499	20	1 519
Geldmuseum	780	685		685
CDFD	814	814	20	834
Bekostiging	15 950	16 070	– 4 924	11 146
Rechtspraak Financiële Markten	1 000	1 100	– 412	688
Caribbean Financial Action Taskforce	32	32		32
Muntcirculatie	13 985	13 985	– 4 557	9 428
Afname munten in circulatie				
IASB	380	380		380
Monitoring commissie code Verzekeraars	125	125		125
Monitoring commissie code Banken	140	160	35	195
Monitoring commissie code Corporate Governance	288	288	10	298
Opdrachten	2 300	1 561	50	1 611
Wijzer in geldzaken	2 300	1 561	50	1 611
Bijdrage aan ZBO's en RWT's	44 400	57 832	0	57 832
Bijdrage toezicht AFM	26 384	29 716	5	29 721
Bijdrage toezicht DNB	18 016	28 116	– 5	28 111
Ontvangsten	242 739	263 425	291 608	555 033
Garanties	231 324	228 888	743	229 631
Feeopbrengsten gar. banc. leningen	231 324	228 888	743	229 631
Leningen	3 738	2 160	290 865	293 025
Terugontvangsten voorfinanciering DNB (DGS)	3 738	2 160		2 160
Ontvangsten IJsland		0	290 865	290 865
Bekostiging	5 184	5 184		5 184
Ontvangsten muntwezen	5 184	5 184		5 184
Toename munten in circulatie				
Overig	2 493	27 193		27 193

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Garantieregeling bancaire leningen (– € 14,9 mld.)

Als onderdeel van de exit-strategie wordt sinds 1 januari 2011 aan banken die onder de garantieregeling leningen hadden uitgegeven de mogelijkheid geboden gegarandeerde leningen terug te kopen. NIBC heeft vervroegd een deel van zijn lening afgelost. Onder andere hierdoor

en door aflopende garanties is de garantielening bancaire leningen afgenomen met € 14,9 miljard.

Muntcirculatie (– € 4,6 mln.)

Er worden minder circulatiemunten aangemaakt dan begroot waardoor er ook minder muntmetaal aangekocht hoeft te worden. Ook de oplagen bijzondere munten liggen lager dan begroot, hetgeen eveneens betekent dat minder muntmetaal benodigd is.

Ontvangsten

Ontvangsten IJsland (+ € 290,9 mln.)

Uit de boedel van de failliete Landsbanki heeft Nederland twee boedeluitkeringen van de vorderingen ontvangen van € 197,3 mln. en € 93,6 mln.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek- private sector

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 3 Financierings- activiteiten publiek private sector Bedragen x € 1 000

Optimaal financieel resultaat bij de realisatie van publieke doelen bij investeren in en verwerven, afstoten en beheren van de financiële en materiële activa van de Staat.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of –) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	296 620	333 620	– 81 565	252 055
waarvan betalingsverplichting:				
Meerjarenverplichting aan ING	282 000	312 000	– 68 000	244 000
Uitgaven	2 377 720	2 628 720	314 535	2 943 255
Vermogensverschaffing				
Kapitaaluitbreiding TenneT	300 000	300 000		300 000
Uitkering superdividend NS				
Tweede herkapitalisatie ABN AMRO				
Kapitaalstorting couponbetaling MCN				
Bekostiging/bijdrage				
PPS				
Bijdrage aan RWT				
NLFI (voorheen STAK)	5 000	5 250		5 250
Lening				
Management fee IABF	32 000	36 000	– 3 000	33 000
Funding fee IABF	2 030 000	2 270 000	321 000	2 591 000
Garantie				
Regeling BF	1 100	1 100	– 500	600
Dotatie begrotingsreserve TenneT	4 800	4 800		4 800
Opdrachten				
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	4 820	11 570	– 2 965	8 605
Ontvangsten	7 891 115	9 094 004	– 4 042 683	5 051 321
Vermogensonttrekking				
Opbrengst onttrekking vermogenstitels			12 000	12 000
Dividend staatsdeelnemingen	216 460	242 669	42 007	284 676
Winstafdracht DNB	549 000	1 420 000	– 670 506	749 494
Afdrachten Holland Casino	10 000	0		
Afdrachten Staatsloterij	100 000	100 000		100 000
Opbrengst verkoop vermogenstitels				
Dividend financiële instellingen	419 000	490 000	– 368 698	121 302
Bijdrage aan RWT				
NLFI (voorheen STAK)	4 300	3 980		3 980
Leningen				

Optimaal financieel resultaat bij de realisatie van publieke doelen bij investeren in en verwerven, afstoten en beheren van de financiële en materiële activa van de Staat.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verwachte portefeuille ontvangsten IABF	1 839 000	2 040 000	338 000	2 378 000
Garantie fee IABF	71 000	79 000	- 6 000	73 000
Additionele fee IABF	46 000	51 000	- 3 000	48 000
Additionele garantie fee IABF	106 000	118 000	- 8 000	110 000
Verhandelbaarheidsfee IABF		18 000	- 3 000	15 000
Rente en aflossing div. leningen				
Aflossing kapitaalversterkingen ING, Aegon en SNS Reaal	3 000 000	3 000 000	- 2 250 000	750 000
Couponbetaling en/of boetebetaling kapitaalversterking ING, Aegon en SNS Reaal	1 500 000	1 500 000	- 1 125 000	375 000
Garantie				
Regeling BF			14	14
Premie-ontvangsten garantie Tennet	4 800	4 800		4 800
Premie-inkomsten counter indemnity	25 555	25 555		25 555
Opdrachten				
Terug te vorderen uitvoeringskosten staatsdeelnemingen		1 000	- 500	500

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (- € 3,0 mln.)

De uitvoeringskosten ten behoeve van de staatsdeelnemingen vallen mee. Enerzijds wordt dat veroorzaakt door het (tijdelijk) stopzetten van de voorbereidingen ten aanzien van de (deel)privatiseringen van Tennet en de Gasunie. Anderzijds vallen ook de kosten voor de inhuur van extern advies in het kader van de kredietcrisis mee. Er zijn minder kosten gemaakt voor de procedures die naar aanleiding van de nationalisatie van Fortis/AA tegen de staat zijn aangespannen.

Uitgaven Illiquid Assets Back-up Facility (IABF) (+ € 318,0 mln.)

In 2009 hebben de Staat en ING overeenstemming bereikt over een Illiquid Assets Back-up Facility (IABF). Hiermee heeft de Staat (een deel van) het risico op de gesecuritiseerde Amerikaanse hypotheekportefeuille van ING overgenomen. Er zijn zeven kasstromen gerelateerd aan deze faciliteit. ING betaalt aan de Staat portefeuilleontvangsten en fees. De Staat betaalt aan ING een funding fee en een management fee. Doordat elke dollar die binnenkomt wordt gebruikt om de verplichting onder de IABF versneld af te bouwen, is de raming van de funding fee opwaarts bijgesteld (zie ook toelichting ontvangsten IABF).

Regeling BF (- € 0,5 mln.)

Onder de regeling Bijzondere Financiering staan nog een paar kredieten uit. Het is de verwachting dat de schades mee zullen vallen, of zich niet voor zullen doen.

Ontvangsten

Opbrengst onttrekking vermogenstitels (+ € 12,0 mln)

Deze ontvangstenmutatie is opgebouwd uit twee ontvangsten:

- Rechterland N.V., een staatsdeelneming in afbeheer, zal geliquideerd worden. In dat kader heeft er een uitkering uit het eigen vermogen plaatsgevonden.

- Thales heeft in 2011 een uitkering uit het eigen vermogen gedaan van € 100 miljoen. De Staat, als 1%-aandeelhouder, heeft hierdoor € 1 miljoen ontvangen.

Dividend Staatsdeelnemingen (+ € 42,0 mln.)

Er is meer dividend ontvangen dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hoger dan geraamde dividenden van Tennet en Schiphol.

Winstafdracht DNB (- € 670,5 mln.)

DNB volgt voor haar jaarrekening de grondslagen zoals vastgesteld door de Governing Council van de ECB. Deze grondslagen zijn vastgelegd in de ECB Accounting regelgeving. Op dit moment loopt in de ECB een procedure om de Accounting regelgeving uit te breiden met een bepaling voor het vormen van een algemene voorziening voor «Foreign exchange rate, interest rate, credit and gold price risks». Besluitvorming door de Governing Council van de ECB is voorzien eind november/begin december 2012. Een eventuele dotatie aan een voorziening, komt ten laste van winst. Mede met het oog op de risico's die DNB loopt, is vanuit behoedzaamheidsoverwegingen besloten om geen rekening te houden met de mogelijkheid dat DNB over 2012 een interim-dividend uitkeert. Daarom is de raming in 2012 naar beneden bijgesteld.

Dividend financiële instellingen (- € 368,7 mln.)

ABN AMRO heeft aangegeven in 2012 geen interim-dividend uit te keren. ABN AMRO geeft als achterliggende reden dat het gezien de marktomstandigheden, economisch klimaat, eurocrisis, onzekere vooruitzichten en invoering van Basel 3 in 2013 verstandig is om een sterke kapitaalpositie te hebben.

Ontvangsten Illiquid Assets Back-up Facility (IABF) (+ € 318,0 mln.)

In 2009 hebben de Staat en ING overeenstemming bereikt over een Illiquid Assets Back-up Facility (IABF). Hiermee heeft de Staat (een deel van) het risico op de gesecuritiseerde Amerikaanse hypotheekportefeuille van ING overgenomen. Er zijn zeven kasstromen gerelateerd aan deze faciliteit. ING betaalt aan de Staat portefeuilleontvangsten en fees. De Staat betaalt aan ING een funding fee en een management fee. De raming van de portefeuilleontvangsten is opwaarts bijgesteld ten opzichte van de raming in de 1e supplettoire begroting voor 2012. De opwaartse bijstelling van de portefeuilleontvangsten is het gevolg van enerzijds vervroegde aflossingen op de hypotheek en anderzijds verliezen die lager zijn daar waarmee rekening was gehouden in de raming.

IABF verhandelbaarheidsfee

De verhandelbaarheidsfee betreft een vergoeding die de Staat van ING ontvangt voor het omzetten van de een deel van kasstromen naar een verhandelbare lening (KamerstukkenII, 2010–2011, 31 371, nr. 362). Naar verwachting wordt voor het eind van 2012 nog een deel van de kasstromen omgezet naar een verhandelbare lening. Die omzetting vloeit voort uit de technische overdracht van het resterende deel van de IABF van Amerikaanse ING entiteiten naar ING Bank N.V. De verhandelbaarheidsfee neemt hierdoor toe. Voor 2012 is er nagenoeg geen effect omdat de omzetting eind 2012 plaatsvindt en de omvang van de kasstromen die

worden omgezet klein is. Het effect voor 2013 en latere jaren is ook beperkt en zal in de 1e suppletoire begroting voor 2013 worden verwerkt.

Aflossing kapitaalversterking ING + couponbetaling en/of boetebetaling kapitaalversterking ING (- € 3,4 mld.)

De Staat en ING hebben met de Europese Commissie een akkoord bereikt over de herstructureringsmaatregelen die ING moet uitvoeren en de terugbetaling van de nog uitstaande core tier 1-securities ter waarde van EUR 3 miljard. ING zal deze core tier 1 securities aflossen door een betaling van in totaal € 4,5 miljard verspreid over de periode 2012–2015, in tranches van € 1,125 miljard per jaar. De betaling van de eerste tranche zal op 26 november geschieden. Voor 2012 betekent dit een neerwaartse bijstelling van € 3,4 miljard ten opzichte van de raming in de eerste suppletoire begroting 2012.

Regeling BF (+ € 14 000)

Uit de afbeheerde BF-portefeuille zijn ontvangsten voortgevloeid.

Terug te vorderen uitvoeringskosten staatsdeelnemingen (- € 0,5 mln.)

Omdat de gebudgetteerde uitgaven in het kader van de kredietcrisis meevallen, is er minder doorbelast. Daarom is de raming naar beneden bijgesteld.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 4 Internationale Financiële Betrekkingen Bedragen x € 1 000

Algemene beleidsdoelstelling: Een bijdrage leveren aan een gezond en welvarend Europa en een evenwichtige internationale financieel-economische ontwikkeling	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	40 363 086	40 837 835		40 837 835
waarvan garantieverplichtingen:	35 740 364	35 740 364		35 740 364
Garantie DNB inzake BIS	113 445	113 445		113 445
ESM	35 445 400	35 445 400		35 445 400
Deelneming multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	181 519	181 519		181 519
Uitgaven	3 078 912	2 005 400		2 005 400
Deelname aan internationale instellingen				
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	158 472	158 373		158 373
EFSF				
ESM	1 829 440	1 829 440		1 829 440
EIB				
Lening				
Lening aan Griekenland	1 091 000	4 546		4 546
Uitkering rente aan Griekenland		13 041		13 041
Ontvangsten	183 036	52 036	- 7 379	44 657
Deelname aan internationale instellingen				
Ontvangsten IFI's	9 036	9 036	418	9 454
Lening				
Aflossing lening Griekenland				
Renteontvangsten lening Griekenland	169 000	43 000	- 7 797	35 203
Service fee ontvangsten lening Griekenland	5 000	0		

Toelichting

Ontvangsten

Renteontvangsten lening Griekenland (– € 7,8 mln.)

De renteontvangsten voor 2012 zijn bij de eerste supplettoire begroting geraamd op ongeveer € 43 mln. In werkelijkheid heeft Griekenland in het eerste kwartaal van 2012 rente betaald tegen de euribor rente van het eerste kwartaal (1,426%) en een marge van 300 basispunten. Dit betekent dat de Staat in 2012 ongeveer € 35 miljoen aan rente heeft ontvangen.

Artikel 5 Exportkrediet- en investeringsverzekering

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 5 Exportkrediet- en investeringsverzekering Bedragen x € 1 000

Algemene doelstelling: Het bieden van mogelijkheden voor verzekering van betalingsrisico's die zijn verbonden aan export en investeringen in het buitenland, in aanvulling op de markt, en het creëren en handhaven van een gelijkwaardig speelveld voor bedrijven op dit vlak.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand supplettoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of –) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	10 616 386	10 616 386	170	10 616 556
waarvan garantieverplichtingen:	10 603 780	10 603 780		10 603 780
Reguliere EKV	10 000 000	10 000 000		10 000 000
Investeringsverzekeringen	453 780	453 780		453 780
MIGA	150 000	150 000		150 000
Omzetpolissen				
Uitgaven	133 106	133 106	– 59 830	73 276
Exportkredietverzekering				
Schade-uitkering EKV	120 000	120 000	– 60 000	60 000
Schade-uitkering investeringsverzekeringen	500	500		500
Schade-uitkering MIGA				
Schade-uitkering Omzetpolissen				
Uitgaven Seno-Gom			170	170
Opdrachten				
Kostenvergoeding Atradius DSB	12 606	12 606		12 606
				0
Ontvangsten	104 550	312 205	56	312 261
Premies EKV	40 000	40 000		40 000
Premies investeringsverzekeringen	1 250	1 250		1 250
Premies omzetpolissen			15	15
Schaderestituties EKV	62 800	62 800		62 800
Vrijval Seno-Gom reserve		207 655		207 655
Ontvangsten Seno-Gom			41	41
Overige ontvangsten	500	500		500

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Schade-uitkering exportkredietverzekering (– € 60,0 mln.)

In 2012 zijn tot op heden minder schades uitgekeerd dan werd verwacht. Op basis van deze ontwikkeling worden de geraamde schade-uitkeringen neerwaarts bijgesteld.

Uitgaven Seno- Gom (+ € 0,2 mln.)

In het kader van het afbeheren van de Seno-Gom portefeuille is voor € 170 000 uitgekeerd aan schade.

Ontvangsten

Premies omzetpolissen (+ € 15 000)

De tijdelijke faciliteit voor de omzetpolissen (TASK) is beëindigd per 31-12-2010. Er zijn in 2012 nog wel budgettaire gevolgen. Deze mutatie betreft de nog ontvangen premies in 2012.

Ontvangsten Seno- Gom (+ € 41 000)

In het kader van het afbeheren van de Seno-Gom portefeuille is voor € 41 000 ontvangen aan premies.

Artikel 6 BTW- Compensatiefonds

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 6 BTW- Compensatiefonds

Algemene doelstelling: Gemeenten, provincies en Wgr-plusregio's hebben de mogelijkheid een evenwichtige keuze te maken tussen in- en uitbesteding. De btw speelt hierin geen rol.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand supplettoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	3 123 921	3 069 276	- 418 441	2 650 835
Uitgaven	3 123 921	3 069 276	- 418 441	2 650 835
Instrument: Btw-compensatieregeling				
w.v. bijdragen aan gemeenten en kaderwetgebieden	2 775 883	2 775 883	- 462 674	2 313 209
w.v. bijdragen aan provincies	348 038	293 393	44 233	337 626
Ontvangsten	3 123 921	3 069 276	- 418 441	2 650 835

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Bijdrage aan gemeenten en kaderwetgebieden (- € 462,7 mln.)

De raming bijgesteld op grond van voorlopige realisatiecijfers van de Belastingdienst. De verwachting is dat gemeenten minder zullen declareren dan werd geraamd bij het opstellen van de ontwerpbegroting.

Daarnaast hebben het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie een aantal kleine overboekingen naar het BCF gedaan. Deze overboekingen houden verband met uitkeringen van de betreffende ministeries naar het gemeentefonds. Omdat gemeenten voor deze uitkeringen recht hebben op btw- compensatie, wordt een deel van de uitkering overgeheveld naar het BCF.

Bijdrage aan provincies (+ € 44,2 mln.)

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft met de provincies Friesland en Groningen een convenant afgesloten over de hoofdvaarweg Lemmer- Delfzijl. In dit convenant is het beheer van de zijtakken exclusief btw afgekocht door het Rijk. Omdat de provincies de compensabele btw nog wel uit het BCF kunnen declareren heeft het ministerie van Infrastructuur en Milieu ca. € 28 mln. in het BCF gestort.

Naast deze grote overboeking van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, hebben het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie ook een aantal kleinere overboekingen naar het BCF gedaan. Deze overboekingen

houden verband met uitkeringen van de betreffende ministeries naar het provinciefonds. Omdat provincies voor deze uitkeringen recht hebben op btw- compensatie, wordt een deel van de uitkering overgeheveld naar BCF.

Verder is de raming bijgesteld op grond van voorlopige realisatiecijfers van de Belastingdienst. De verwachting is dat provincies iets meer zullen declareren dan werd geraamd bij het opstellen van de ontwerpbegroting.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn gelijk aan de uitgaven omdat de terugbetaalde btw-bedragen tevens belastinginkomsten zijn.

Artikel 7 Beheer materiële activa

Budgettaire gevolgen van beleid – beleidsartikel 7 Beheer Materiële Activa

Algemene doelstelling: Een optimaal financieel resultaat bij het verwerven, beheren, ontwikkelen en afstoten van materiële activa van/voor het Rijk ten behoeve van de realisatie van rijksbeleidsdoelstellingen.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	88 111	94 454	4 247	98 701
Uitgaven	88 111	94 454	4 247	98 701
Bekostiging				
Zakelijke lasten	53 513	55 013	903	55 916
Opdrachten				
Onderhoud en beheerskosten RVOB	7 679	8 879	2 622	11 501
Beheerskosten DRZ			475	475
Leningen				
Anticiperende aankopen en gebiedsontwikkeling	4 600	4 600		4 600
Bijdrage aan RVOB	22 319	25 962	247	26 209
Ontvangsten	179 859	179 086	- 24 037	155 049
Bekostiging				
Zakelijke lasten	26 602	26 602		26 602
Opdrachten				
Onderhoud en beheerskosten				
Leningen				
Anticiperende aankopen en gebiedsontwikkeling				
Programma-ontvangsten Baten-lastendiensten				
Ingebruikgevingen RVOB	98 059	97 286	5 462	102 748
Vervreemding RVOB	53 698	53 698	- 29 999	23 699
Vervreemding DRZ	1 500	1 500	500	2 000

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Zakelijke lasten (+ € 0,9 mln.)

Ter compensatie van stijgende zakelijke lasten is prijsbijstelling toegekend.

Onderhouds- en beheerskosten RVOB (+ € 2,6 mln.)

Deze mutatie bestaat voornamelijk uit een betaling voor een schaderegeling. De Staat heeft een vaststellingsovereenkomst gesloten met een derde, waarin een schadeloosstelling is afgesproken voor de niet-nakoming van een door de Staat gedane toezegging.

Beheerskosten DRZ (+ € 0,5 mln.)

Deze mutatie betreft grotendeels een technische mutatie: de beheerskosten van Domeinen Roerende Zaken worden vanaf heden apart inzichtelijk gemaakt in de begroting. Als tegenhanger is ook de raming van de beheersontvangsten opwaarts bijgesteld. Zie ook toelichting bij ontvangsten.

Bijdrage aan RVOB (+ € 0,2 mln.)

Ter compensatie van stijgende lonen en prijzen is loon- en prijsbijstelling toegekend.

Ontvangsten

Ingebruikgevingen RVOB (+ € 5,5 mln.)

Door een verhoging van het tarief van de domeinvergoeding zijn de opbrengsten van de verkoop van bodemmaterieel opwaarts bijgesteld.

Vervreemding RVOB (- € 30,0 mln.)

De verkoopopbrengsten blijven door de slechte economische situatie achter bij de raming. Een deel van de opbrengsten wordt in 2013 gerealiseerd.

Vervreemding DRZ (- € 0,5 mln.)

Deze mutatie betreft grotendeels een technische mutatie: de beheerskosten van Domeinen Roerende Zaken worden vanaf heden apart inzichtelijk gemaakt in de begroting. Als tegenhanger is ook de raming van de beheersontvangsten opwaarts bijgesteld.

Artikel 8 Centraal apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid – niet beleidsartikel 8 Centraal Apparaat Kerndepartement

Op dit artikel staan alle personele en materiële uitgaven en ontvangsten van Financiën met uitzondering van de Belastingdienst (zie artikel 1) en de baten- lastendiensten DRZ en RVOB.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand supplettoire begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of -) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	188 261	217 621	- 10 435	207 186
Uitgaven	188 261	217 621	- 10 435	207 186
Personeel Kerndepartement	112 443	137 824	1 473	139 297
Eigen personeel	112 443	133 120	- 1 950	131 170
Inhuur externen		4 704	3 153	7 857
Overig personeel			270	270
Materieel Kerndepartement	75 818	79 797	- 11 908	67 889
waarvan ICT	12 639	14 486	- 2 373	12 113
waarvan bijdrage aan SSO's	44 593	45 787	- 6 378	39 409
waarvan overig materieel	18 226	19 524	- 3 157	16 367
Ontvangsten	27 065	34 953	1 130	36 083

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Apparaatuitgaven (– € 10,4 mln.)

De mutatie in de apparaatuitgaven van het Kerndepartement wordt voornamelijk verklaard door een saldo van hogere uitgaven inhuur externen voor de Auditdienst Rijk en een technische overheveling bij de materiële budgetten voor de SSO P-direkt (ca. € 7 mln.) naar beleidsartikel 1 «Belastingen».

Ontvangsten

Apparaatontvangsten (+ € 1,1 mln.)

Deze mutatie wordt voornamelijk verklaard door ontvangsten in verband met de doorbelasting van de kosten van de Auditdienst Rijk.

Artikel 9 Algemeen

Dit artikel heeft geen inhoud.

Artikel 10 Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid – niet beleidsartikel 10 Nominaal en Onvoorzien

Vanuit dit artikel vinden overboekingen van loon- en prijsbijstelling naar de loon- en prijsgevoelige artikelen binnen IXB plaats. Dit artikel is ook bedoeld om eventuele onzekere ontwikkelingen op de begroting op te vangen.	Stand begroting t/m ISB ESM	Stand suppletore begroting VJN incl. ISB EIB	Mutaties (+ of –) NJN 2012	Stand NJN 2012
Verplichtingen	3 386	16 693	– 12 601	4 092
Uitgaven	3 386	16 693	– 12 601	4 092
Onvoorzien	3 386	3 028	1 064	4 092
Loonbijstelling	0	13 665	– 13 665	0
Prijsbijstelling	0	0		0
Ontvangsten	0	0		0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Loonbijstelling en onvoorzien (– € 12,6 mln.)

De mutatie wordt veroorzaakt door het verdelen van de loonbijstelling over de organisatieonderdelen van het ministerie van Financiën. De loonbijstelling was tijdelijk geparkeerd op artikel 10. Aan de Belastingdienst (artikel 1) is € 12,6 mln. uitgekeerd. Het overige deel van de loonbijstelling (€ 1,1 mln.) is voor het Kerndepartement gereserveerd op dit artikel (onvoorzien).